



Bank Spółdzielczy w Ślesinie

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału**

Banku Spółdzielczego w Ślesinie

według stanu na 31.12.2019 roku

Zatwierdzona Uchwałą nr 140/2020
Zarządu Banku Spółdzielczego w Ślesinie
z dnia 21.07.2020 r.

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy
Banku Spółdzielczego w Ślesinie

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności. Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

II. Cele i strategię zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

- 1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, na poziomie nie wyższym od 3%, w tym: DEK 0,1%, kredyty mieszkaniowe 0,2%, EKZH 1,8% i pozostałe ekspozycje 0,9%,
- 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych, na poziomie co najmniej 33%,
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów, zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów,
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności:
 - a) weryfikację ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu,
 - b) ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń,
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków, na lokatach w Banku Zrzeszającym,
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych, na poziomie 65% ich udziału w sumie bilansowej, powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone, dotyczące finansowania,
- 6) dostarczanie Zarządowi Banku, informacji o poziomie ryzyka kredytowego, umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych i zasadnych decyzji, dotyczących działalności kredytowej Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego, w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku,
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR,
- 3) budowę, weryfikację i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem koncentracji.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże,
- 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 235% uznanego kapitału,
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki, poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania, dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem, w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności, zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania tymi ekspozycjami,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych, mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych, na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe, maksymalnie do 6% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat,
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych, niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl), nie przekracza:
 - a) 55% – w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego, nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% – w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) 70% – w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem, w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie, mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,

2 JWC

- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie, na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie, maksymalnie do 75% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie tym klientom detalicznym, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych, niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl), nie przekracza poziomów:
 - a) 55% – w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego, nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% – w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) 70% – w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.
- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% – w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% – w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym,
 - c) 75% – w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej,
 - d) 80% – w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym.
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych i komercyjnych oraz stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat,
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie,
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 15% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

2) Ryzyko operacyjne

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania, poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania,
- 2) racjonalizację kosztów,

- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
 - 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich,
 - 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:
- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku,
 - 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
 - 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko),
 - 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych), wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje,
 - 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego,
 - 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.
- Ponadto, Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- zachowanie należytej staranności przy wyborze usługodawcy;
 - monitorowanie usługodawcy oraz jakości świadczonych przez niego usług w trakcie trwania umowy;
 - zapewnienie sobie możliwości wyjścia z umowy sklasyfikowanej jako outsourcing w przypadkach, w których realizacja umowy stanowi zagrożenie dla realizacji celów.

3) Ryzyko płynności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:
 - 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań, w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
 - 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) utrzymywanie nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie, stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności),
 - 2) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3,
 - 3) pozyskiwanie depozytów, o możliwie długich terminach wymagalności tak, aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym,
 - 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych,
 - 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR), przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy,

- 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały, przez depozyty powiększone o fundusze własne, z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony,
- 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu, na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku,
- 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym,
- 9) dywersyfikację źródeł finansowania, poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów,
- 10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania, głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności,
- 11) identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności, w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia, postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego, w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych, poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych, na zmiany stóp procentowych,
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów, opisanych w wewnętrznej procedurze, dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 30% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 10% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej, tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych,
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 5% sumy bilansowej,
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych, w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego).
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5) Ryzyko kapitałowe

1. Bank zobowiązany jest do utrzymywania:

- 1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;

- 2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - a) kapitał regulacyjny,
 - b) kapitał wewnętrzny;
- 3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej minimum regulacyjnego:
 - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
 - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%,
 - c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.
2. Po uwzględnieniu buforu kapitałowego: zabezpieczającego i ryzyka systemowego oraz okresów przejściowych a także dodatkowego bufora dla łącznego współczynnika kapitałowego Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe na poziomie co najmniej:
 - 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I:
 - w 2018 – 6,375%,
 - od 2019 – 10%;
 - 2) współczynnik kapitału Tier I:
 - w 2018 – 10,875%,
 - od 2019 – 11,5%;
 - 3) łączny współczynnik kapitałowy:
 - w 2018 – 13,875%,
 - od 2019 – 14,50%.
3. Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny (wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0%; wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez MF w drodze Rozporządzenia)
4. W przypadku nie spełnienia współczynników kapitałowych powiększonych o bufor zabezpieczający, antycykliczny oraz ryzyka systemowego, Bank przygotowuje plan ochrony kapitału, który przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego w terminie 5 dni roboczych od dnia, w którym stwierdził, że nie spełnia tego wymogu.
5. Plan ochrony kapitału obejmuje:
 - 1) przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans;
 - 2) środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych;
 - 3) plan podwyższenia funduszy własnych w celu podwyższenia współczynników kapitałowych do wymaganego poziomu i przewidywany okres, w jakim to nastąpi.
- Długoterminowe cele kapitałowe Banku:
 - 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
 - 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
 - 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego;
 - 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I;
 - 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I;
 - 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 69%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 11%;
 - 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90% kapitału Tier I;
 - 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
 - 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 90% nadwyżki bilansowej;

- 10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku ;
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia;
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
- 13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

6) Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi,
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi,
- 3) dążenie i dbałość o:
 - wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany, jako instytucja zaufania publicznego,
 - pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie, dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności,
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych, w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności,
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom, składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
- 2) na drugi poziom, składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników, na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, zwane dalej zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie,
 - b) działalność komórki do spraw zgodności (SDZ).
- 3) na trzeci poziom, składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

2. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

3. Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną

- w ramach poziomu pierwszego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- a) Komórka Księgowości i Rozliczeń (KKR),
- b) Stanowisko Informatyka,
- c) WOK/Oddziały/Filia/Punkt kasowy.

- w ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- a) Komórka Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości (KRBS),
- b) Stanowisko monitoringu, restrukturyzacji i windykacji (SKW),
- c) Stanowisko Weryfikatora Kredytowego (SWK),
- d) Stanowisko Głównego Księgowego (SGK)/Inspektora Ochrony Danych (IOD),
- e) Stanowiska Weryfikatora Kredytowego (SWK),
- f) Stanowisko ds. zgodności (SDZ).

4. Pracownicy komórek organizacyjnych, odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka. Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójne ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny, b) portfelowy,

Na proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji składa się:

1) w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem:

- pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
- podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;

2) w ramach identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu:

- ocena zdolności kredytowej i jakości zaproponowanego zabezpieczenia,
- wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej;

3) w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:

- badanie terminowości spłat zaangażowań klientów wobec Banku,
- ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
- wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
- badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe;
- ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń.

Na proces zarządzania ryzykiem portfela kredytowego składa się:

- 1) ustalenie pożądanej struktury portfela kredytowego;
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji ryzyka kredytowego;
- 3) wprowadzanie mechanizmów ograniczających ryzyko kredytowe w tych obszarach, w których posiadanie przez Bank nadmiernych koncentracji (podmiotowych, branżowych, produktowych i zabezpieczeń) wynika ze specyfiki prowadzonej działalności;
- 4) identyfikacja i pomiar ryzyka poprzez:

x jacy

- ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego (ogółem i w podziale na Jednostki operacyjne, przy czym Filia łącznie z WOK),
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, ocenę jakości portfela kredytowego (badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych ogółem oraz w poszczególnych segmentach klientów, branżach, produktach i zabezpieczeniach),
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych/różnicy wartości rezerw i aktualizacji w porównaniu z wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.
- 5) monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
- 6) monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych oraz restrukturyzacyjnych;
- 7) ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
- 8) stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
- opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych, w tym dotyczących:
 - zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych,
 - stosowanie limitów koncentracji zaangażowań,
 - badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych limitów i standardów postępowania (funkcja kontroli).

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kredytowych

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	limit
Udział kredytów dla JST w portfelu kredytowym	40%
Udział kredytów dla osób fizycznych w portfelu kredytowym	15%
Udział kredytów dla rolników w portfelu kredytowym	80%
Udział kredytów dla przedsiębiorstwa i spółek w portfelu kredytowym	8%
Udział kredytów dla przedsiębiorców indywidualnych w portfelu kredytowym	7%
Udział kredytów dla podmiotów finansowych w portfelu kredytowym	7%
Udział podmiotów niekomercyjnych w portfelu kredytowym	1%
Udział kredytów obrotowych w portfelu kredytowym	50%
Udział kredytów w r-ku bieżącym w portfelu kredytowym	30%
Udział limitów w ROR w portfelu kredytowym	5%
Udział kredytów inwestycyjnych w portfelu kredytowym w tym:	90%

Udział kredytów inwestycyjnych z terminem spłaty do 5 lat	5%
kredytów inwestycyjnych z terminem spłaty od 5 do 10 lat	30%
kredytów inwestycyjnych z terminem spłaty powyżej 10 lat	55%
Udział kredytów na cele konsumpcyjne w portfelu kredytowym	8%
Udział kredytów mieszkaniowych w portfelu kredytowym	10%
Udział kart kredytowych w portfelu kredytowym	1%
Wskaźnik pokrycia należności zagrożonych rezerwami celowymi	33%
Wskaźnik należności zagrożonych	3%
Udział ekspozycji kredytowych, w których dokonano odstępstw skutkujących podejmowaniem podwyższonego ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym	8%
Udział branży rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w uznanym kapitale w tym:	370%
• sadownictwo,	45%
• hodowla trzody chlewnej,	35%
• hodowla bydła mlecznego,	170%
• pozostałe uprawy	120%
Udział branży przetwórstwo przemysłowe w uznanym kapitale	20%
Udział branży budownictwo w uznanym kapitale	2%
Udział branży handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych w uznanym kapitale	50%
Udział branży transport i gospodarka magazynowa w uznanym kapitale	10%
Udział branży działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi w uznanym kapitale	3%
Udział branży działalność finansowa i ubezpieczeniowa w uznanym kapitale	25%
Udział branży administracja publiczna i obrona narodowa w uznanym kapitale	160%
Inne	70%
Udział zabezpieczenie w formie poręczenia cywilnego w uznanym kapitale	30%
Udział zabezpieczenia w formie poręczenia wekslowego w uznanym kapitale	8%
Udział zabezpieczania w formie weksla w uznanym kapitale	230%
Udział zabezpieczenie w formie zastawu rejestrowego w uznanym kapitale	10%
Udział zabezpieczenia w formie przewłaszczenia w uznanym kapitale	55%
Udział zabezpieczenia w formie blokady środków na rachunku bankowym w uznanym kapitale	1%
Udział zabezpieczenia w formie cesji wierzytelności w uznanym kapitale	10%
Udział hipoteki na nieruchomości mieszkalnej w uznanym kapitale	25%
Udział hipoteka pozostałej w uznanym kapitale	360%
Udział zabezpieczenia w formie ubezpieczenia kredytobiorcy w uznanym kapitale	10%
Udział pełnomocnictwa do pobierania środków z rachunku i pozostałe zabezpieczenia w uznanym kapitale	5%
Udział dużych ekspozycji podmiotów niefinansowych w uznanym kapitale	50%
Udział istotnych ekspozycji podmiotów niefinansowych w uznanym kapitale	150%
Udział dużych ekspozycji podmiotów finansowych w uznanym kapitale	25%
Udział istotnych ekspozycji podmiotów finansowych w uznanym kapitale	25%
Udział dużych ekspozycji JST w uznanym kapitale	160%
Udział istotnych ekspozycji JST w uznanym kapitale	160%
Udział kredytów obrotowych w uznanym kapitale	180%
Udział kredytów w r-ku bieżącym w uznanym kapitale	60%
Udział limitów w ROR w uznanym kapitale	5%
Udział kredytów inwestycyjnych w uznanym kapitale w tym	410%
kredytów inwestycyjnych z terminem spłaty do 5 lat	30%
kredytów inwestycyjnych z terminem spłaty od 5 lat do 10 lat	170%
kredytów inwestycyjnych z terminem spłaty powyżej 10 lat	210%
Udział kredytów na cele konsumenckie w uznanym kapitale	30%

Udział kredytów mieszkaniowych w uznanym kapitale	50%
Udział kart kredytowych w uznanym kapitale	1%
Kredyty gotówkowe w portfelu DEK	97%
Limity w ROR w portfelu DEK	15%
Karty kredytowe w portfelu DEK	4%
Udział DEK, dla których wskaźnik Dtl (wyliczony w momencie udzielenia kredytu) jest wyższy od 55% w portfelu DEK	5%
Udział DEK niezabezpieczonych w portfelu DEK	5%
Udział DEK o zmiennych stopach procentowych ustalanych w oparciu o rynkowe stopy procentowe w portfelu DEK	97%
DEK zagrożone w portfelu DEK	5%
DEK w portfelu kredytowym	6%
Udział EKZH, których celem kredytowania nie jest nieruchomość w portfelu EKZH	35%
Udział EKZH, których celem kredytowania jest nieruchomość w portfelu EKZH	90%
Udział EKZH, w których zabezpieczeniem jest nieruchomość komercyjna w portfelu EKZH	10%
Udział EKZH, w których zabezpieczeniem jest nieruchomość pozostała (grunty rolne) w portfelu EKZH;	97%
Udział EKZH, w których nieruchomość stanowiąca zabezpieczenie nie jest własnością kredytobiorcy w portfelu EKZH	2%
Udział EKZH, dla których okres trwania umowy jest dłuższy niż 10 lat w portfelu EKZH	80%
Udział DEK, dla których wskaźnik Dtl (wyliczony w momencie udzielenia kredytu) jest wyższy od 55% w portfelu EKZH	5%
EKZH zagrożone w portfelu EKZH	5%
EKZH w portfelu kredytowym	75%

2) Ryzyko operacyjne

Trafna ocena ryzyka operacyjnego, pozwala na określenie profilu ryzyka Banku oraz właściwe dostosowanie mechanizmów jego zarządzania. Polega ona na szacowaniu ryzyka (*np. przy samoocenie*) lub jego pomiarze. Bank, dokonując oceny ryzyka operacyjnego, analizuje zarówno czynniki ryzyka występujące wewnątrz, jak i na zewnątrz Banku. Ocena ta stanowi podstawę do określenia poziomu ryzyka. Poziom ryzyka operacyjnego w Banku, określa się według 3-stopniowej skali, wskazując:

- poziom ryzyka niski,
- poziom ryzyka średni,
- poziom ryzyka wysoki.

Bank wykorzystuje niżej wskazane narzędzia, które jako kluczowe, ułatwiają ujawnienie słabych punktów i pozwalają na nadawanie im priorytetów działań zarządczych:

- Program, w tym m.in:
- Rejestr Incydentów Ryzyka Operacyjnego, - Mapa ryzyka operacyjnego.
- Testy Warunków Skrajnych (TWS),
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka (KRI) oraz Dodatkowe KRI,
- Samoocenę ryzyka.

Rejestr Incydentów Ryzyka Operacyjnego (prowadzony w wersji elektronicznej w module RIRO, funkcjonującym w systemie bankowym *Novum Bank Enterprise NOE*), jest narzędziem, w którym ewidencjonowane są zdarzenia rzeczywiste – systemowe oraz wprowadzone przez Operatorów ryzyka i zaakceptowane przez Właściciela lub Akceptanta ryzyka. Rejestr ten prowadzony jest w oparciu o tabelę klasyfikacyjną, zawierającą siedem rodzajów zdarzeń operacyjnych:

- 1) Oszustwo wewnętrzne
- 2) Oszustwo zewnętrzne
- 3) Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy
- 4) Klienci, produkty i praktyki operacyjne
- 5) Szkody związane z aktywami rzeczowymi (uszkodzenia zasobów)
- 6) Zakłócenia działalności Banku i błędy systemów (awarie)
- 7) Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi

Mapa ryzyka stanowi narzędzie, w którym następuje automatyczne przyporządkowanie zaakceptowanych zdarzeń operacyjnych, do poszczególnych poziomów ryzyka (przy uwzględnieniu ich częstotliwości i dotkliwości), wg. następującej tabeli:

		Dotkliwość		
		Konsekwencje ekonomiczne (Straty w kwartale)		
		Niskie 1 – do 500,99 zł.	Średnie 2 – od 501,00 do 5 000,99 zł.	Wysokie 3 – od 5001,00 zł.
Częstotliwość w kwartale - Prawdopodobieństwo	Niskie (1) - A do 3 razy	1A Niskie prawdopodobieństwo wystąpienia, niskie konsekwencje ekonomiczne do 500,99 zł lub wzrost liczby skarg klientów bez wydźwięku w mediach	2A Niskie prawdopodobieństwo wystąpienia, średnie konsekwencje ekonomiczne od 501,00 zł do 5 000,99 zł lub wysoka liczba skarg klientów, ograniczony negatywny wydźwięk w mediach, prawdopodobne bezpośrednie zaangażowanie kierownictwa wyższego szczebla, formalna interwencja prawna	3A Istotne zdarzenie ryzyka operacyjnego, niskie prawdopodobieństwo wystąpienia, wysokie konsekwencje ekonomiczne od 5 001,00 zł lub wysoka liczba utraconych klientów, stały negatywny wydźwięk w mediach, bezpośrednie zaangażowanie kierownictwa wyższego szczebla (Zarządu), formalna interwencja prawna oraz grzywny
	Średnie (2) - B od 4 do 49 razy	1B Średnie prawdopodobieństwo wystąpienia, niskie konsekwencje ekonomiczne do 500,99 zł lub wzrost liczby skarg klientów bez wydźwięku w mediach	2B Średnie prawdopodobieństwo wystąpienia, średnie konsekwencje ekonomiczne od 501,00 zł do 5000,99 zł lub wysoka liczba skarg klientów, ograniczony negatywny wydźwięk w mediach, prawdopodobne bezpośrednie zaangażowanie kierownictwa wyższego szczebla, formalna interwencja prawna	3B Istotne zdarzenie ryzyka operacyjnego, średnie prawdopodobieństwo wystąpienia, wysokie konsekwencje ekonomiczne od 5001,00 zł lub wysoka liczba utraconych klientów, stały negatywny wydźwięk w mediach, bezpośrednie zaangażowanie kierownictwa wyższego szczebla (Zarządu), formalna interwencja prawna oraz grzywny
	Wysokie (3) - C od 50 razy	1C Wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia, niskie konsekwencje ekonomiczne do 500,99 zł lub wzrost liczby skarg klientów bez wydźwięku w mediach	2C Istotne zdarzenie ryzyka operacyjnego, wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia, średnie konsekwencje ekonomiczne od 501,00 zł do 5 000,99 zł lub wysoka liczba skarg klientów, ograniczony negatywny wydźwięk w mediach, prawdopodobne bezpośrednie zaangażowanie kierownictwa wyższego szczebla, formalna interwencja prawna	3C Istotne zdarzenie ryzyka operacyjnego, wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia, wysokie konsekwencje ekonomiczne od 5 001,00 zł lub wysoka liczba utraconych klientów, stały negatywny wydźwięk w mediach, bezpośrednie zaangażowanie kierownictwa wyższego szczebla (Zarządu), formalna interwencja prawna oraz grzywny

W roku 2019 Bank przeprowadzał Testy Warunków Skrajnych, oparte na analizie wrażliwości, w celu zbadania konieczności ustanowienia dodatkowego wymogu kapitałowego

275-CP

z tytułu ryzyka operacyjnego, a także określenia możliwości pokrycia strat bieżącym wynikiem finansowym netto.

Bank określił Kluczowe Wskaźniki Ryzyka (KRI) – wraz z progami ostrzegawczymi w procesie zarządzania ryzykiem, pełnią one rolę wskaźników wczesnego ostrzegania. KRI dotyczą następujących obszarów:

- *Kadry,*
- *Systemy,*
- *Zarządzanie procesami operacyjnymi,*
- *Zdarzenia zewnętrzne.*

Samooceńca ryzyka operacyjnego, pozwala na zobrazowanie skali ryzyka Banku, na podstawie informacji o zagrożeniach i nieprawidłowościach, zidentyfikowanych we wszystkich obszarach jego działalności, pozyskiwanych od poszczególnych jednostek lub komórek organizacyjnych.

Bank ocenia swoją wrażliwość na ryzyko operacyjne m.in. poprzez badanie możliwego wpływu skutków finansowych, wynikających ze zidentyfikowanych zagrożeń i nieprawidłowości, na wynik ze swojej działalności oraz na wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- transferowanie ryzyka,
- stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank w 2019 roku stosował następujące limity (KRI):

KLUCZOWE WSKAŹNIKI RYZYKA (KRI)				
L.p.	KRI	Metoda pomiaru	Opis wskaźnika	Limit kwartalny na 2019 r.
Kadry				
1	Nieobecność pracowników	Liczba godzin nieobecności pracowników w pracy z powodu np. urlopu, choroby/liczba godzin należnych do przepracowania (w kwartale)	Miara narażenia na ryzyko pomyłek pracowników ze względu na zwiększone obowiązki z powodu zastępstw	kw. I, II, IV - max. 0,17 kw. III - max. 0,25
Systemy				
2	Awarie systemu	Liczba godzin niedostępności (w kwartale)	Miara sprawności system operacyjnego	max. 10 h
3	Awarie bankomatów	Liczba godzin niedostępności (w kwartale)	Miara sprawności bankomatów	max. 88 h
Zarządzanie procesami operacyjnymi				
4	Rachunki bankowe	Ilość założonych rachunków RO, ROR, RB i terminowych (w kwartale)	Znaczny wzrost może świadczyć o zbyt dużym obciążeniu operacyjnych pracowników depozytowych, natomiast spadek o rezygnacji klientów z usług depozytowych	180 - 350

5	Umowy kredytowe	Ilość zawartych umów (w kwartale)	Znaczny wzrost może świadczyć o zbyt dużym obciążeniu operacyjnych pracowników kredytowych, natomiast spadek o rezygnacji klientów z usług kredytowych	100 - 250
6	Błędy księgowe	Ilość błędów (w kwartale)	Miara skali zawodności pracowników w zakresie obsługi klienta	kw. I, II, IV - max. 380 kw. III - max. 260
Zdarzenia zewnętrzne				
7	Wandalizm i kradzieże	Ilość zdarzeń (w kwartale)	Miara potencjalnego narażenia Banku na koszty spowodowane zniszczeniem mienia i przywłaszczeniem rzeczy.	max 1
8	Próby włamań do systemu	Ilość prób (w kwartale)	Miara bezpieczeństwa infrastruktury sieciowej	1
Dodatkowe KRI				
1	Zakłócenia działalności i błędy systemów	Wysokość straty rzeczywistej/potencjalnej w zł.		do 2 000

2) Ryzyko płynności

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- płynności bieżącej,
- płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów płynnych,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie systemu limitów,
- monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	Limit
Wskaźniki płynności skumulowanej	
Wskaźnik płynności do 1 m-ca	Min. 1
Wskaźnik płynności do 3 m-cy	Min. 1
Wskaźnik płynności do 6 m-cy	Min. 1
Wskaźnik płynności do 12 m-cy	Min. 1
Wskaźnik płynności powyżej 1 roku	Max.1

1 75 9m

Wskaźnik płynności powyżej 2 lat	Max. 1
Wskaźnik płynności powyżej 5 lat	Max. 1
Wskaźnik płynności powyżej 10 lat	Max. 1
Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	Max. 1
Wskaźnik globalnej luki płynności	Min. 1
Wskaźniki ekonomiczne obrazujące ryzyko płynności	
(depozyty+fundusze własne)/(kredyty+majątek trwały) (%)	Min. 100
(pasywa stabilne+fundusze własne)/(kredyty+majątek trwały) (%)	Min. 100
aktywa płynne/pasywa niestabilne (%)	Min. 105
zobowiązania pozabilansowe udzielone/suma bilansowa (%)	Max. 4
środki pozyskane od dużych deponentów/baza depozytowa (%)	Max. 20
Wskaźnik zrywalności depozytów (%)	Min. 1
Limit wskaźnika LCR	100%
Limit wskaźnika NSFR	111%
Nadzorcze miary płynności	Min. 1

3) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:
 - Lukę stopy procentowej,
 - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
 - analizę wskaźników,
 - testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- stosowanie systemu limitów,
- dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania jako 30 % annualizowanego wyniku odsetkowego;
- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego jako 10% annualizowanego wyniku odsetkowego;
- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku jako 1% funduszy własnych Banku;
- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku jako 2% Tier I Banku.

4) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- ocenę współczynników kapitałowych,
- ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

Bank stosuje następujące limity alokacji kapitału:

1) na ryzyko kredytowe – 46% funduszy własnych, z podziałem na:

a) kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe – 31%,

b) dodatkowy wymóg kapitałowy - 15%,

przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitu dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko kredytowe,

2) na ryzyko operacyjne – 8% funduszy własnych, z podziałem na:

a) kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne – 7%,

b) dodatkowy wymóg kapitałowy – 1%,

przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitu dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko operacyjne;

3) na ryzyko koncentracji – 1% funduszy własnych;

4) na ryzyko płynności – 2% funduszy własnych;

5) na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym – 11% funduszy własnych;

6) na ryzyko kapitałowe – 1% funduszy własnych.

5) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało przez Bank zidentyfikowane jako ryzyko trudnomierzalne. Z uwagi na fakt, iż incydenty compliance w znacznej części mają podobny charakter do zdarzeń ryzyka operacyjnego dzięki czemu oba rodzaje ryzyka nakładają się na siebie Bank przyjmuje, że kapitał wewnętrzny na ryzyko braku zgodności zawiera się w kapitale wewnętrznym na ryzyko operacyjne. Limity ograniczające narażenie Banku na ryzyko operacyjne ograniczają jednocześnie ryzyko braku zgodności. Limity oraz testy warunków skrajnych podlegają monitorowaniu, raportowaniu i weryfikacji zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić;

- oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Rodzaj ryzyka	Wartość % w stosunku do funduszy własnych
Ryzyko kredytowe	25,34
Ryzyko operacyjne	3,99
Ryzyko stopy procentowej	5,83

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

(Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka Zarządu lub Rady Nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia CRR, lub podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 36 Rozporządzenia CRR – w praktyce chodzi o funkcje pełnione w Zarządzie lub Radzie Nadzorczej tych podmiotów, liczba takich funkcji jest ograniczona, zgodnie zapisami art. 22aa Prawa bankowego)

Poszczególni członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku nie sprawują funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu.

JKG

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Zgodnie z art. 22aa ust. 1 ustawy Prawo bankowe w Banku Spółdzielczym w Ślesinie funkcjonują regulacje określające odpowiednie kwalifikacje do pełnienia funkcji członka Zarządu i Rady Nadzorczej. Procedury regulujące proces oceny kwalifikacji członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku to: Polityka oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej, Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej oraz Polityka oceny odpowiedniości kandydatów na Członków Zarządu, Członków Zarządu oraz Zarządu.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku został powołany Komitet Audytu pełniący rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem. Dodatkowo powołano Komitet ds. monitoringu kredytowego.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka, w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu ryzyk pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyk;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyk dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są z częstotliwością kwartalną.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych		
Lp*	Pozycja	Kwota
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	16 179 463
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	100 000
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	16 493 579
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-57 948
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	57 948
29	Kapitał podstawowy Tier I	16 435 631
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	16 435 631
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	100 000
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	25 000
58	Kapitał Tier II	75 000
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	16 510 631
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	47 579 221
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty	29,44

	ekspozycji na ryzyko)	
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	29,44
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	29,57

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:

- a) wpłacony fundusz udziałowy,
- b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,
- c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po podjęciu przez Bank decyzji potwierdzającej ostateczny wynik finansowy,
- d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- e) kapitał rezerwowy,
- f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej;

2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

- a) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
- b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku, (są to wzajemne udziały w bankach spółdzielczych),
- c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
- d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
- e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
- f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
- g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
- h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości bezwzględnej aktywów i zobowiązań wycenionych według wartości godziwej;

3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:

- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR (aktualnie Bank nie posiada takich instrumentów),
- b) w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych Banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. w sprawie innych

4 96-09

pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku.

Zgodnie ze Statutem Banku wysokość jednego udziału wynosi 200,00 zł (słownie: dwieście złotych). Członek Banku może posiadać udziały w wysokości nie większej niż równowartość 1% funduszu udziałowego Banku.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane ryzyka istotne dla Banku, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa ryzyko.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka obliczany jest jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość tej kwoty Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku; dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) jest kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka.

Wyznaczając wymagany poziom kapitału wewnętrznego, z wykorzystaniem w/w metod, Bank:

- 1) ocenia czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe i operacyjne i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka;
- 2) szacuje wymogi kapitałowe na pozostałe, istotne rodzaje ryzyka nie objęte wyznaczaniem regulacyjnych wymogów kapitałowych;
- 3) wyznacza zagregowany kapitał wewnętrzny, stanowiący sumę wymogów, o których mowa w pkt 1 i 2.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie 69%. Na datę sporządzenia informacji relacja ta wynosiła 50,97%.

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem tys. zł</i>	<i>Wymóg kapitałowy tys. zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	731	58
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	4 490	359
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2	1
ekspozycje wobec instytucji	0	0
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	8 606	688
ekspozycje detaliczne	1 840	147
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	27 382	2 191
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0	0
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
ekspozycje kapitałowe	2 291	183
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
inne pozycje	2 237	179
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		3 806

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
• kredytowe	3 806
• operacyjne	660
RAZEM	4 466

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności: przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, które nie zostały spłacone w terminie wynikającym z umowy, której dotyczy należność. Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

h y q n

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z wewnętrzną procedurą, przy czym na ryzyko kredytowe zgodnie z „Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku Spółdzielczego w Ślesinie”.

2. Kategorie ekspozycji kredytowych, w tym kategorie istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące kategorie:

<i>Kategoria ekspozycji</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy kategoria jest istotna tak/nie</i>
wobec rządów centralnych lub banków centralnych	811	nie
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	22 450	nie
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	10	nie
ekspozycje wobec instytucji	57 028	tak
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	11 341	nie
ekspozycje detaliczne	2 505	nie
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	35 520	tak
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	299	nie
ekspozycje kapitałowe	2 291	nie
inne pozycje	4 131	nie

przy czym przyjmuje, że kategorie ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne kategorie ekspozycji.

3. Struktura produktowa ekspozycji kredytowych

<i>Rodzaj produktu</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>czy produkt jest istotny tak/nie</i>
kredyty obrotowe	24 785	tak
kredyty w r-ku bieżącym	4 312	nie
limit w ror	149	nie
kredyty inwestycyjne w tym;	37 888	tak
kredyty inwestycyjne z terminem spłaty do 5 lat	953	nie
kredyty inwestycyjne z terminem spłaty od 5 do 10 lat	11 580	nie
kredyty inwestycyjne z terminem powyżej 10 lat	25 355	tak
kredyty na cele konsumpcyjne	2 501	nie
kredyty mieszkaniowe	2 465	nie
karty kredytowe	0	nie

przy czym przyjmuje, że produkt, który stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotny.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Branża</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy branża jest istotna tak/nie</i>
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w tym:	38 631	tak
sadownictwo	2 990	nie
hodowla trzody chlewnej	2 486	nie
hodowla bydła mlecznego	19 733	nie
pozostałe uprawy	13 422	nie
budownictwo	113	nie
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	1 397	nie
transport i gospodarka magazynowa	800	nie
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	50	nie
przetwórstwo przemysłowe	2 197	nie
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 347	nie
administracja publiczna i obrona narodowa	22 450	tak
inne	5 115	nie

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna.

5. Struktura zabezpieczeń ekspozycji kredytowych

<i>Zabezpieczenie</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy zabezpieczenie jest istotna tak/nie</i>
hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	1 357	nie
hipoteka pozostała	34 420	tak
zastaw rejestrowy	740	nie
przewłaszczenie	3 536	nie
blokada środków na rachunku bankowym	0	nie
ubezpieczenie kredytobiorcy	540	nie
cesja wierzytelności	434	nie
weksel	30 042	tak
pełnomocnictwo do pobierania środków z rachunku i pozostałe zabezpieczenia	13	nie
poręcznie cywilne	191	nie
poręcznie wekslowe	812	nie

przy czym przyjmuje, że zabezpieczenie, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna.

Bank odstępuje od monitorowania i ustanawiania limitów koncentracji w ten sam region geograficzny z uwagi na prowadzenie działalności na terenie jednego województwa.

6. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>wartość tys. zł</i>
do 1 miesiąca	63 945
1 – 3 miesięcy	2 048

4 750m

3 – 6 miesięcy	2 608
6 – 12 miesięcy	6 770
1 rok – 2 lat	9 449
2 lata – 5 lat	22 024
5 lat – 10 lat	17 287
10 lat – 20 lat	6 222
powyżej 20 lat	0

7. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla istotnych branż przedstawia się następująco:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Poniżej standardu</i>	<i>wątpliwe</i>	<i>Stracone</i>
<i>Istotna branża</i>			
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo w tym;	0	0	0
sadownictwo	0	0	254
hodowla trzody chlewnej	30	0	0
pozostałe uprawy	0	4	0
<i>Wszystkie ekspozycje zagrożone</i>			
	92	4	299

8. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>		<i>Saldo końcowe</i>	
	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>
<i>Poniżej standardu</i>	22	0	18	0
<i>Wątpliwe</i>	0	0	2	0
<i>Stracone</i>	172	129	172	127

9. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna												
Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane								
	Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
1 Kredyty i zaliczki w tym:	127 773 614	44		100 955	-	-	299 253	-			299 253	
2 Banki centralne	-	-		-	-	-	-	-			-	
3 Instytucje rządowe i samorządowe	22 459 546	-		-	-	-	-	-			-	
4 Instytucje kredytowe	-	-		-	-	-	-	-			-	
5 Inne instytucje finansowe	59 621 582	-		-	-	-	-	-			-	
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 184 462	-		36	-	-	-	-			-	
7 W tym MŚP	3 184 462	-		36	-	-	-	-			-	
8 Gospodarstwa domowe	42 508 024	44		100 919	-	-	299 253	-			299 253	
9 Dłużne papiery wartościowe w tym:	906 619	-		-	-	-	-	-			-	
10 Banki centralne												
11 Instytucje rządowe	-	-		-	-	-	-	-			-	
12 Instytucje kredytowe	-	-		-	-	-	-	-			-	
13 Inne instytucje finansowe	906 619	-		-	-	-	-	-			-	
14 Przedsiębiorstwa	-	-		-	-	-	-	-			-	

2019

10. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna										Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Skumulowane odpisy częściowe			Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane – utrata skumulowana wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane – utrata skumulowana wartości, skumulowane ujemne wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw			Skumulowane odpisy częściowe		Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	
	W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3		W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3						
1 Kredyty i zaliczki w tym:	127 773 658		400 208			12 791			323 745							-	
2 Banki centralne	-		-			-			-							-	
3 Instytucje rządowe i samorządowe	22 459 546		-			-			-							-	
4 Instytucje kredytowe	-		-			-			-							-	
5 Inne instytucje finansowe	59 621 582		-			-			-							-	
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 184 462		36			-			36							-	
7 W tym MŚP	3 184 462		36			-			36							-	
8 Gospodarstwa domowe	42 508 068		400 172			12 791			323 709							-	
9 Dłużne papiery wartościowe w tym:	906 619		-			-			-							-	

54/2019

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego w zakresie tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania. Bank na koniec okresu sprawozdawczego nie pomniejszał podstawy naliczania rezerw.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące;
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej;
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

1. Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

2. Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

3. Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

4. Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

5. Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

ja yach

VIII. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego. Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego w roku 2019 wynosiła 660 373 zł. Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2019 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawiała się następująco:

<i>Rodzaj Ryzyka – Kategoria zdarzenia</i>	<i>Wartość straty potencjalnej tys. zł</i>
Szkody związane z aktywami rzeczowymi (uszkodzenia zasobów)	3 717,68
Zakłócenia działalności Banku i błędy systemów (błąd pracy bankomatu)	64,33
Przerwy w dopływie energii elektrycznej oraz nieprawidłowe działanie urządzeń podtrzymujących zasilanie (nieczynny system)	38,34
Przerwa w dopływie energii elektrycznej (nieczynny bankomat)	0,84
<i>Wartość straty potencjalnej RAZEM w tys. zł</i>	3 821,19

W roku 2019 nie wystąpiły zdarzenia ze stratą rzeczywistą, natomiast te które przedstawiono w powyższej tabeli wygenerowały jedynie straty potencjalne, nie mające odzwierciedlenia w rachunku zysków i strat.

IX. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Kwota zakupiona ze względu na:</i> • <i>zyski kapitałowe</i> • <i>zamiar strategiczny</i>	<i>Zasady wyceny</i>
<i>akcje SGB-Banku S.A.</i>	zamiar strategiczny	Wg cen nabycia

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Wartość godziwa</i>
<i>akcje SGB-Banku S.A.</i>	1 383 800	1 383 800
Bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez SGB- Bank S.A. w Poznaniu	900 000	900 000

X. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stawki referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 63% sumy bilansowej.

Przy założeniu spadku stóp bazowych o 200 p.b. zmiana dochodu odsetkowego w skali roku zmieniłaby się o (-) 1 359 tys. zł, co stanowi 8,20% funduszy własnych, natomiast w przypadku wzrostu stóp bazowych o 200 p.b. zmiana dochodu odsetkowego w skali roku zmieniłaby się o (+) 1 602 tys. zł tj. 9,7% funduszy własnych.

XI. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Podstawowe cele i przedmiot Polityki wynagrodzeń

1. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, określa zasady ustalania i wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Ślesinie.
2. Celem wprowadzenia Polityki jest:
 - wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Spółdzielczego w Ślesinie akceptowalny ogólny poziom ryzyka;
 - wspieranie realizacji przyjętej przez Bank strategii działania oraz strategii zarządzania ryzykiem;
 - ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.
3. Bank realizuje Politykę z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.
4. Postanowień niniejszej Polityki nie stosuje się do członków Rady Nadzorczej Banku. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie ustalane uchwałą Zebrania Przedstawicieli, bez podziału na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia.
5. Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Wynagrodzenie stałe i zmienne

1. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze obejmuje:
 - składniki stałe – wynagrodzenie zasadnicze zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę, nagrody jubileuszowe a także jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy lub w Regulaminie wynagradzania pracowników zarządzających w Banku Spółdzielczym w Ślesinie, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom;
 - składniki zmienne – premię roczną, nagrodę roczną.
2. Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.
3. Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do każdej z osób zajmującej stanowisko kierownicze. Jednocześnie rekomendowana jest wysokość premii rocznej na poziomie 20% osiągniętego w danym roku przez członka Zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
4. Łączna wysokość premii rocznej przyznanej osobom zajmującym stanowiska istotne nie może ograniczać zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych i nie może być wyższa, niż 15% rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto Banku za dany rok podlegający ocenie.

Osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku, rozumie się wyłącznie członków Zarządu, związanych z Bankiem umową o pracę, ponieważ:

- 1) Bank jest działającą na rynku lokalnym spółdzielnią, która nie jest znaczącą jednostką pod względem rozmiaru działalności i ryzyka związanego z prowadzoną działalnością oraz funkcjonującej w Banku struktury organizacyjnej;

2) Bank działa na terenie woj. wielkopolskiego, na terenie powiatów mogileńskiego, inowrocławskiego, radziejowskiego i włocławskiego zgodnie ze Statutem;

3) decyzje w zakresie inwestycji w instrumenty finansowe i kapitałowe oraz decyzje kredytowe powyżej 150 tys. zł są podejmowane tylko przez Zarząd,

4) tylko Zarząd ustala limity ograniczające narażenie Banku na ryzyko oraz decyduje o profilu podejmowanego ryzyka;

5) oprocentowanie depozytów jest ustalane uchwałą Zarządu Banku; możliwość indywidualnego podwyższania oprocentowania (stopa negocjowana) należy do kompetencji Zarządu.

Kryteria oceny

1. Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
2. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza.
3. Ocena ta dokonywana jest po zakończeniu roku obrachunkowego, nie później niż do końca kwietnia roku następującego po okresie oceny, i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.
4. Ocena wyników całego Banku powinna obejmować koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w zakresie:
 - 1) zysku netto;
 - 2) zwrotu z kapitałów (ROE);
 - 3) wskaźnika kredytów zagrożonych;
 - 4) łącznego współczynnika kapitałowego;
 - 5) wskaźnika płynności LCR;
6. Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:
 - efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
 - pozytywną ocenę kwalifikacji;
7. W odniesieniu do kryteriów określonych w ust. 5 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie zostało zrealizowane na poziomie:
 - co najmniej 80% zysku netto w odniesieniu do założeń planu finansowego;
 - co najmniej 80% zwrotu z kapitałów (ROE) w odniesieniu do założeń planu finansowego;
 - na poziomie nie wyższym niż 3% wskaźnika należności zagrożonych;
 - nie mniej niż 14,5% współczynnika wypłacalności;
 - na poziomie co najmniej 80% wskaźnika płynności LCR według stanu na koniec okresu podlegającego ocenie (wskaźnik wyliczany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB)
8. Członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:
 - dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
 - uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji;Rada Nadzorcza dokonuje oceny członka Zarządu Banku w formie uchwały podejmowanej odrębnie dla każdego członka Zarządu.
9. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku.

10. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku oraz dla poszczególnych członków Zarządu została określona w paragrafie 4.
11. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznania premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.
12. Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:
 - negatywnej oceny pracy członka Zarządu,
 - zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych o których mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe;
 - zagrożenia upadłością;
 - gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub był odpowiedzialny za takie działania;
 - nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.
13. Przyznana członkowi Zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej, po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą (nie później niż w terminie wypłaty przypadającego wynagrodzenia zasadniczego). Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu pod kątem wypłaty regulaminowej premii rocznej obejmuje wyłącznie okres zatrudnienia członka Zarządu Banku w trakcie okresu podlegającego ocenie.

Zbiorne informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu, zawierające dane obejmujące:

a) wartość wynagrodzenia Zarządu jako procentowy jego udział w wyniku brutto Banku, z podziałem na procentowy udział wynagrodzenia stałego i zmiennego oraz liczbę osób je otrzymujących:

	Staly składnik wynagrodzenia w zł	% udział do wyniku brutto	Zmienny składnik wynagrodzenia w zł	% udział do wyniku brutto	Liczba osób otrzymują cych
Suma wynagrodzeń	347.776,00	29,54%	69.555,20*	5,91%	4

b) wartość i formy wynagrodzenia zmiennego:

69.555,20 - premia roczna, która została przyznana i wypłacona w 2020 roku, stanowi ona 5,91% wyniku brutto za rok 2019.

c) wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą:

- część już przyznana – 0,00 zł
- i część jeszcze nie przyznana – 0,00 zł

d) wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku obrotowym, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami: 0 złotych.

e) nie dokonano również płatności, związanych z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku zatrudnienia przez członków Zarządu.

XII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - komórka zarządzania „wolnymi środkami” odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
 - Oddziały Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów

d y w g m

- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego *komórka monitorowania ryzyka* odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 70 % pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego.

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum):

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki</i>
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	92%

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Nadzorcza miara płynności długoterminowej	4,29	Min.1
Wskaźnik LCR	192%	80%

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

<i>Nazwa wielkości</i>	<i>31.03.2019 r.</i>	<i>30.06.2019 r.</i>	<i>30.09.2019 r.</i>	<i>31.12.2019 r.</i>
Zabezpieczenie przed utratą płynności	6 584 008,95	6 643 325,09	6 917 205,19	6 525 293,46
Wpływy środków pieniężnych netto	11 615 727,63	11 207 335,40	11 502 556,93	13 612 194,70
Wskaźnik pokrycia wypływów netto	227%	237%	241%	192%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	33 303	1 265	2 500
Luka bilansowa skumulowana	31 952	33 217	35 718
Wskaźnik luki	64,59	2,62	24,20
Wskaźnik luki skumulowanej	2,22	2,23	2,32

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym		w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	62 552	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	161 117	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,

4. 5. 2019

- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania ryzykiem „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią

wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są z częstotliwością kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIII. Dźwignia finansowa

Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy ryzyko dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I (miara kapitału) w aktywach według wartości bilansowej, powiększonych o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych (miara ekspozycji całkowitej), przy czym:

- 1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialnych i prawnych pomniejszających kapitał podstawowy Tier I, udziałów kapitałowych pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności pomniejszających kapitał podstawowy Tier I;
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10% dla pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	134 305
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	815
7	Inne korekty	91
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	135 070

**) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji*

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	134 313
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-91
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	134 222
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	1 804
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-815
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	989
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	16 436
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	135 070
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	11,98

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów	134 313

	pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłącznych) w tym:	
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	134 313
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	811
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	22 460
EU-7	Instytucje	57 028
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	34 980
EU-9	Ekspozycje detaliczne	2 408
EU-10	Przedsiębiorstwa	10 146
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	6 480

4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Głównym czynnikiem który miał wpływ na wielkość współczynnika dźwigni to wzrost kapitału Tier I oraz aktywów.

XIV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Pierwszą linię obrony stanowią: pracownicy Oddziałów, Filii, Punktu Kasowego, Wydziału Obsługi Klienta, Stanowisko ds. produktów i marketingu, Komórka Administracyjno-Kadrowa i Samorządu, Komórka Księgowości i Rozliczeń, Stanowisko Informatyka.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj.: Stanowisko ds. zgodności (SDZ), Komórka Ryzyk Bankowych i Sprawozdawczości (KRBS), Stanowisko Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji (SKW), Stanowisko Głównego Księgowego/Inspektora Ochrony Danych (IOD), Stanowisko Weryfikatora Kredytowego.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio

gżec

stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Pierwsza linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za:

- 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych
- 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
- 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
- 4) matrycę funkcji kontroli,
- 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
- 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.

Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.